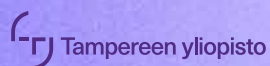

VALMISTUVAN PUHETERAPEUTIN OSAAMISTAVOITTEET

3.6.2021

SISÄLLYS

Työryhmä **3**

Logopedian alan osaamistavoitteet puheterapeutin pätevyyteen johtavalle filosofian maisterin tutkinnolle **4**

Dokumentissa käytettyjen käsitteiden suppeat määrittelyt **5**

Ammatillisuus	5
Asiakas	5
ICF-viitekehys	5
Konsultointi	5
Logopedia	5
Näyttöön perustuva toiminta	5
Puheterapeutti	6
Puheterapia	6
Puheterapiapalvelut	6
Rakenteinen kirjaaminen	6
Sidosryhmä	7
Toimintakyky	7
Vaikuttavuus	7

Lähteet **8**

Osaamistavoitetaulukko **10**

TYÖRYHMÄ

**LOGONETin 18.3.2019 asettama valmistelutyöryhmä
”Valmistuvan puheterapeutin osaamistavoitteet”**

JÄSENET

Helsingin yliopisto: **Leena Tuomiranta** (pj. 2020-2021)

Oulun yliopisto: **Elina Niemitalo-Haapola, Anneli Yliherva**

Tampereen yliopisto: **Tiina Ihalainen, Nelly Penttilä, Anneli Yliherva**

Turun yliopisto: **Tanja Makkonen, Marjaana Raukola-Lindblom**

Åbo Akademi: **Pirkko Rautakoski** (pj. 2019)

Osaamistavoitteita ovat kommentoineet työskentelyn aikana ensin Suomen Puheterapeuttiliiton työryhmä (Sonja Alantie, Elina Niemitalo-Haapola, Heta Piirto ja Sirpa Tarvainen) sekä yliopistojen logopedian yksiköiden henkilökunta. Seuraavassa

vaiheessa osaamistavoitteita ovat kommentoineet Helsingin, Oulun ja Turun yliopistollisten sairaaloiden ja Helsingin ja Oulun kaupunkien perusterveydenhuollon puheterapeutit sekä yliopistojen logopedian yksiköiden henkilökunta ja opiskelijat.

LOGOPEDIAN ALAN OSAAMIS- TAVOITTEET PUHETERAPEUTIN PÄTEVYYTEEN JOHTAVALLE FILOSOFIAN MAISTERIN TUTKINNOLLE

Suomessa logopedian koulutus on kansainvälisesti korkeatasoista ja johtaa filosofian maisterin tutkintoon. Koulutus vastaa tasoa 7 Euroopan Unionin laatimassa Eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä (European Qualifications Framework, EQF) (<https://ec.europa.eu/ploteus/en/content/descriptors-page>). Valmistuneilla on monipuoliset logopedian alan tiedot ja taidot, joita käytetään itsenäisen ja kriittisen ajattelun, työskentelyn ja päättelyn perustana. Valmistuneilla on ongelmanratkaisu- ja soveltamistaidot laadultaan vaihteleviin ja myös odottamattomiin logopedian alan tilanteisiin sekä tutkimusosaamista ja kyky ottaa vastuuta ammattialan tietojen päivittämisestä ja kliinisten käytäntöjen kehittämisestä.

Tässä dokumentissa esitellään logopedian alan teoreettiset, kliiniset ja yleiset (geneeriset) osaamistavoitteet, jotka logopediaa pääaineenaan opiskelleen, laillistetun puheterapeutin pätevyYTEEN oikeuttavan filosofian maisterin tutkinnon suorittaneen tulee opintojensa aikana saavuttaa. Tavoitteet kuvaavat valmistuvan puheterapeutin osaamista, jota kehitetään ja syvennetään koko tulevan työuran ajan. Vastavalmistuneen puheterapeutin tulee hahmottaa osaamisen eri alueet ja valmistautua niiden tietoiseen kehittämiseen työelämässä. Dokumentti on tarkoitettu pohjaksi logopedian opetussuunnitelmatyölle suomalaisissa yliopistoissa, joissa logopediaa voi opiskella pääaineena. Yhteiset osaamistavoitteet tukevat opetussuunnitelmatyötä ja siten vahvistavat valmistuvien puheterapeuttien koulutuksen aikana hankittua osaamista ja valmiuksia, joita he voivat kehittää edelleen työuran aikana. Osaamistavoitteiden käytettävyyttä tullaan jatkossa arvioimaan ja tarvittaessa päivittämään.

Näitä osaamistavoitteita muodostettaessa on tutustuttu sekä kansallisiin terveydenhuoltoalan koulutusten osaamistavoitteisiin että eri maissa julkaistuihin logopedian alan koulutusten osaamistavoitteisiin (lista julkaisuista alkaen s. 8). Julkaisuissa, joihin olemme tutustuneet, on käytetty käsitteen osaamistavoite rinnalla muitakin käsitteitä, kuten *competence* ja *proficiency*, jotka molemmat voidaan kääntää pätevyudeksi tai taitavuudeksi. Pätevyys määritellään esimerkiksi seuraavasti: ”työtehtävien hoitoon tarvittavat tiedot, taidot ja kyvyt, jotka tarvitaan, jotta pystyisi työskentelemään ja toimimaan turvallisesti, tehokkaasti sekä itsenäisesti puheterapeutina” (CPLOL/ NetQues, 2013).

Osaamistavoitteet on luokiteltu yhdeksään **ydinosaamisalueeseen**, joille on määritelty useita yksilöityjä osaamistavoitteita. Niitä kuvataan eritellysti osaamistavoitetaulukossa (alkaen s. 10).

Ydinosamisaalueet ovat:

1. Tiedollinen perusta, tietojenkäsittely ja kriittinen ajattelu
2. Tutkimus ja alan kehittäminen
3. Eettisyys ja lainsäädäntö
4. Vuorovaikutus- ja viestintätaidot
5. Arviointi, kliinisen tiedon kokoaminen ja niistä tehtävät johtopäätökset
6. Puheterapeutin kuntoutuksen suunnittelu, toteutus ja seuranta
7. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus
8. Asiantuntijuus ja oman ammattitaidon ylläpito
9. Oman työn johtaminen

DOKUMENTISSA KÄYTETTYJEN KÄSITTEIDEN SUPPEAT MÄÄRITTELYT

AMMATILLISUUS

Ammatillisuudella tarkoitetaan ihmisen kokemus-, tieto-, koulutus- ja osaamis pohjaa. Siinä näkyvät teoria ja viitekehys, johon toiminta pohjautuu (https://www.psyli.fi/ajankohtaista/blogi/blogiarkisto/psykologiliiton_asiantuntijablogi/ammattillisuus_psykkisessa_valmennuksessa.2512.blog haettu 28.2.2020).

ASIAKAS

Puheterapia-asiakkaana voi olla yksittäinen ihminen tai ryhmä mukaan lukien asiakkaiden arkiympäristön toimijat ja läheiset. Konsultaatio- ja koulutustyössä asiakkaana voivat olla esimerkiksi terveydenhuollon, sosiaalialan ja opetussektorin ammattihenkilöt.

ICF-VIITEKEHYS

WHO:n vuonna 2001 julkaiseman Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveydentilan luokitusjärjestelmän (ICF-luokitus) avulla kuvataan ihmisen toimintakykyä, mahdollisia toimintarajoitteita ja terveyttä (Stakes, 2004). Mallin pohjalta voidaan puheterapiassa arvioida sekä asiakkaan toimintakykyä että sairauden tai toimintarajoitteen vaikutuksia hänen elämässään. Tämä mahdollistaa puheterapian tavoitteiden laatimisen yhdessä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa ottaen huomioon myös ympäristö- ja yksilötekijät. Puheterapian tavoitteena on asiakkaan hyvinvointi ja mahdollisimman hyvä elämänlaatu.

KONSULTOINTI

Konsultoinnilla tarkoitetaan erityisosaamiseen liittyvää tiedonantoa, joka voi ilmetä esimerkiksi arvioinnin, neuvonnan, neuvottelun tai ohjauksen saamisena tai vastaanottamisena. Konsultointi on luonteeltaan tilapäistä. Puheterapeutti antaa tai pyytää asiantuntija-apua kollegalta tai toisen ammattialan edustajalta. Asiakkaan lähiyhteisössä työskentelevät henkilöt (esim. päiväkodin henkilöstö, hoitohenkilökunta, tulkkipalvelut) sekä kollegat voivat pyytää ja saada puheterapeutin konsultoinnin (Savolainen, 2017).

LOGOPEDIA

Logopedia on tieteenala, joka tarkastelee monipuolisesti normaalia puheen, kielen, vuorovaikutustaitojen ja syömisestä sekä nielemisen kehitystä ja niiden häiriöitä. Logopedian alan opetuksen ja tutkimuksen keskiössä ovat puheen, kielen, äänen, kommunikaation ja nielemistoimintojen häiriöiden ilmenemismuodot ja taustatekijät sekä häiriöiden ennaltaehkäisy, arviointi, kuntoutus ja kuntoutuksen vaikuttavuus.

NÄYTTÖÖN PERUSTUVA TOIMINTA

Kliinisessä työssä näyttöön perustuvalla toiminnalla (Evidence based practice, EBP) tarkoitetaan sitä, että päätökset kliinisistä toimenpiteistä tehdään ottaen huomioon kolme toisistaan riippuvaa tekijää. Näitä ovat yksilön ja tämän lähiympäristön tarpeet, taidot, arvot, toiveet ja mielenkiinto, terapeutin oma kliininen tietotaito sekä paras olemassa oleva tieteellinen näyttö (katso esim. Lindevall & Mainela-Arnold, 2020 <https://tikonen.fi/aiheet/tutkimus/evidence-based-practice-vaarin-ymmarretty-ja-aliarvostettu/> haettu 11.8.2020).

PUHETERAPEUTTI

Puheterapeutti on yliopistosta logopedian koulutusohjelmasta filosofian maisteriksi valmistunut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) laillistama terveydenhuollon ammattihenkilö (<https://puheterapeuttiliitto.fi/puheterapia/puheterapiapalvelut/haettu> 29.12.2019).

PUHETERAPIA

Puheterapia on lääkinällistä kuntoutusta, joka kuuluu sekä perusterveydenhuollon että erikoissairanhoidon palveluihin (<https://puheterapeuttiliitto.fi/puheterapia/puheterapiapalvelut/haettu> 29.12.2019). Puheterapian tavoitteena on parantaa asiakkaan toiminta- ja kommunikaatiokykyä jokapäiväisessä elämässä kotona, päivähoidossa, koulussa ja työelämässä. Puheterapia voi sisältää tutkimukset, kuntoutuksen suunnittelun ja järjestämisen, yksilö- tai ryhmäterapian tai molemmat, vanhempien, omaisten ja lähiympäristön ohjauksen ja konsultoinnin, puhetta tukevien ja korvaavien kommunikaatiokeinojen suunnittelun ja ohjauksen sekä kommunikaation apuvälinepalvelut ja niihin liittyvän ohjauksen (Salminen, 2016). Puheterapiaan sisältyy läheisten sekä asiakkaan lähiyhteisöjen ohjaus. Puheterapia on hyvän kuntoutuskäytännön mukaista ja perustuu tarvittaessa erityisosaamiseen. Puheterapiasuhteeseen sisältyy yhteistyösuhde eli allianssi asiakkaan ja terapeutin välillä (Bordin, 1979). Puheterapiassa on asiakkaan kanssa yhdessä määritellyt tavoitteet, joissa on otettu huomioon asiakkaan ikä, voimavarat sekä ongelmien laatu ja vaikeusaste (Savolainen, 2017). Tavoitteet ja puheterapeutin käyttämät menetelmät perustuvat tieteelliseen tai vakiintuneeseen ja kokemusperäisesti perusteltuun vaikuttavuustietoon, jota sovelletaan yksilökohtaisesti asiakkaan toiveet ja kokonaistilanne huomioiden. Puheterapia voi toteutua yksilö- tai ryhmäterapiana ja joko lähi- tai etätapaamisena.

PUHETERAPIAPALVELUT

Puheterapiapalveluihin kuuluu arviointi ja suunnittelu, kuntoutus sekä muut asiantuntijapalvelut ja konsultaatio. Puheterapiapalveluilla on kaksi pääasiakasryhmää: puheterapeuttisen kuntoutuksen asiakkaat ja puheterapiapalvelujen maksajat (esim. Kela, kunnat, kaupungit) (Puheterapeuttipalvelujen tuotteistaminen).

RAKENTEINEN KIRJAAMINEN

Rakenteinen, määrämuotoinen tieto tarkoittaa tiedon kirjaamista ja tallentamista yhteisten, etukäteen sovittujen rakenteiden avulla potilas- ja asiakastietojärjestelmissä sekä valtakunnallisissa sähköisissä tietojärjestelmäpalveluissa. Terveystieteen kertomusrakenteita on rakenteistettu useammalla tavalla. Vapaamuotoisena tekstinä kirjattavaa potilastietoa voidaan rakenteistaa jakamalla sitä eri näkymille ja eri otsikoiden alle. Kirjaamisessa voidaan käyttää apuna yhteisiksi sovittuja koodistoja, luokituksia ja termistöjä. Potilaan hoidossa tarvittavat keskeiset tiedot on kokonaisuudessaan määritelty rakenteisina tietosisältöinä. Tämä tarkoittaa sitä, että jokainen potilaasta kirjattava tieto kirjataan sitä varten määriteltyyn tietokenttään, jossa käytetään siihen valittua koodistoa tai luokitusta tietotyyppin reunaehdot/kriteerit huomioiden (<https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/ohjeet-ja-soveltaminen/rakenteinen-kirjaaminen-sosiaali-ja-terveydenhuollossa> haettu 28.2.2020). Puheterapiaa koskeva koodisto on Kuntaliiton julkaisema puheterapianimikkeistö (<https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/kuntoutus-ja-erityistyontekijoiden-nimikkeistot> haettu 28.2.2020)

SIDOSRYHMÄ

Puheterapiapalveluihin liittyviin sidosryhmiin kuuluvat asiakkaan välitön lähipiiri (esim. perhe, avustajat, päiväkodin henkilökunta), muut asiakkaan kanssa toimivat ammattilaiset (esim. terapeutit, lääkärit) ja palveluja säätelevät ja hankkivat tahot (esim. Kela, kunnat) (Suomen puheterapeuttiliitto ry, Palveluiden tuotteistaminen).

TOIMINTAKYKY

Toimintakyky tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista – työstä, opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, itsestä ja toisista huolehtimisesta – siinä ympäristössä, jossa hän elää. Ihmisen toimintakyky on riippuvainen ympäristön myönteisistä tai kielteisistä vaikutuksista. Ihmisen toimintakykyä voidaan tukea ja arjessa selviytymistä parantaa esimerkiksi asuin- ja elinympäristöön liittyvillä tekijöillä, muiden ihmisten tuella ja erilaisilla palveluilla. Toimintakykyä kuvataan myös tasapainotilana kykyjen, elin- ja toimintaympäristön sekä omien tavoitteiden välillä (<https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on> haettu 28.2.2020).

VAIKUTTAVUUS

Vaikuttavuus kuvaa sitä, kuinka hyvin tietyllä toiminnalla onnistutaan saavuttamaan halutut tulokset ja vaikutukset. Kuntoutuksen vaikuttavuudella tarkoitetaan tieteellisen tutkimuksen osoittamaa, näyttöön perustuvaa intervention vaikuttavuutta. Kuntoutuksen vaikuttavuuden arviointi voi kohdistua kuntoutajaan ja hänen toimintaympäristöihinsä, kuntoutuksen tuottajatasoon sekä kuntoutusjärjestelmään ja sen osiin (Pohjolainen & Malmivaara, 2008).

LÄHTEET

Bordin, E. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 16, 252-260.

CPLOL (2013). Network for Tuning Standards and Quality of Education Programmes in Speech and Language Therapy/Logopaedics across Europe (NetQues). http://netques.eu/?page_id=1051

Miettinen, L., Heikkinen, E., Juhala, S., Suvanto, A., Vikkula, L. & Vuorio, E. (2016). Kielellisen erityisvaikeuden kuntoutus – Hyvät puheterapiakäytännöt. Suomen Puheterapeuttiliitto ry.

Pohjolainen, T. & Malmivaara, A. (2008). Kuntoutuksen vaikuttavuuden mittaaminen. Teoksessa: P. Rissanen, T. Kallanranta & A. Suikkanen (toim.) Kuntoutus. Helsinki: Duodecim.

Salminen, A-L. (2016). Kuntoutuksen ammattihenkilöstö. Teoksessa: I. Autti-Rämö, A-L. Salminen, M. Rajavaara & A. Ylinen (toim.) Kuntoutuminen. Helsinki: Gaudeamus.

Savolainen, T. (toim.) (2017) Puheterapianimikkeistö. Kuntaliitto.

Stakes (2004). ICF: Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus.

VERKKOLÄHTEET

Kuntaliitto. <https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/kuntoutus-ja-erityistyontekijoiden-nimikkeistot>

Psykologiliiton asiantuntijablogi. https://www.psyli.fi/ajankohtaista/blogi/blogiarkisto/psykologiliiton_asiantuntijablogi/ammattillisuus_psykykkisessa_valmennuksessa.2512.blog

Suomen puheterapeuttiliitto ry. Palveluiden tuotteistaminen.

Suomen puheterapeuttiliitto ry. Puheterapiapalvelut. <https://puheterapeuttiliitto.fi/puheterapia/puheterapiapalvelut/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Rakenteinen kirjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa. <https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/ohjeet-ja-soveltaminen/rakenteinen-kirjaaminen-sosiaali-ja-terveydenhuollossa>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Toimintakyky. <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky>

Tikonen <https://tikonen.fi/aiheet/tutkimus/evidence-based-practice-vaarin-ymmarretty-ja-aliarvostettu/>

KANSALLISET JA KANSAINVÄLISET JULKAISUT OSAAMISTAVOITTEISTA/ PÄTEVYYKSISTÄ, JOIHIN TYÖRYHMÄ TUTUSTUI ASIAKIRJAA MUOKATESSAAN

PUHETERAPEUTIT

- Australia: The Speech Pathology Association of Australia (2011). *Competency-based Occupational Standards for Speech Pathologists: Entry Level*. https://www.speechpathologyaustralia.org.au/SPAweb/SPAweb/Resources_for_Speech_Pathologists/CBOS/CBOS.aspx
- EU: CPLOL (2013). *Network for Tuning Standards and Quality of Education Programmes in Speech and Language Therapy/Logopaedics across Europe (NetQues)*. http://netques.eu/?page_id=1051
- Iso-Britannia: Health & care professions Council (2014). Standards of proficiency, Speech and language therapists. <https://www.hcpc-uk.org/resources/standards/standards-of-proficiency-speech-and-language-therapists/>
- Iso-Britannia: Royal College of Speech and Language Therapists, RCSLT (2018). RCSLT Curriculum Guidance for the pre-registration education of speech and language therapists. <https://www.rcslt.org/-/media/Project/RCSLT/curriculum-guidance-2018.pdf>
- Kanada: Canadian Association of Speech-Language Pathologists and Audiologists (2004). Assessing and certifying clinical competency: Foundations of clinical practice for audiology and speech-language pathology. <https://www.sac-oac.ca/professional-resources/resource-library/assessing-and-certifying-clinical-competency-foundations>
- Yhdysvallat: American Speech-Language-Hearing Association, ASHA (2014). Standards and Implementation Procedures for the Certificate of Clinical Competence in Speech-Language Pathology. <https://www.asha.org/Certification/2014-Speech-Language-Pathology-Certification-Standards/>

MUUT TERVEYDENHUOLLON ALAT:

- Suomen fysioterapeutit: The core competences of a physiotherapist <https://www.suomenfysioterapeutit.fi/physiotherapy/sub-page-1/the-core-competences-of-a-physiotherapist/>
- julkaisemattomat versiot LL ja HLL -koulutusten osaamistavoitteista

OSAAMISTAVOITETAULUKKO

1. YDINOSAAMISALUE	TIEDOLLINEN PERUSTA, TIETOJENKÄSITTELY JA KRIITTINEN AJATTELU
Määritelmä:	Hyvä tiedollinen perusta logopedian tieteenalasta, tarvittavilta osin lähitieteistä sekä näyttöön perustuvasta toiminnasta. Kyky hakea tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä soveltaa kliinisessä työssä.
	Hallitsee tiedollisen perustan logopedian tieteenalasta mukaan lukien vuorovaikutus- ja kommunikointikyky, kielelliskognitiiviset toiminnot, puhemotoriset toiminnot, ääni, syömis- ja nielemistoiminnot sekä puhetta tukeva ja korvaava kommunikointi.
	Hallitsee puheterapeutin työssä tarvittavat tiedot lähitieteistä (erityisesti psykologia, lääketiede, fonetiikka, kielitiede).
	Hallitsee tiedollisen perustan näyttöön perustuvasta toimintakyvyn arvioinnista, kuntoutuksesta, ohjauksesta ja ennaltaehkäisevästä työstä sekä osaa soveltaa sitä.
	On tietoinen siitä, että on erilaisia logopedian alan teoreettisia suuntauksia ja viitekehyksiä ja ymmärtää niiden kehittyvän luonteen.
2. YDINOSAAMISALUE	TUTKIMUS JA ALAN KEHITTÄMINEN
Määritelmä:	Hyvä tiedollinen perusta tutkimuksen merkityksestä ja hyödyntämisestä logopedian alalla.
	Ymmärtää tutkimuksen ja tutkimusyhteistyön merkityksen logopedian alan kehitykselle.
	Osaa hakea ja hyödyntää ajantasaista tieteellistä tietoa.
	Tuntee tutkimuksen tekemisen perusteet ja osaa soveltaa niitä omassa työssään.
	Osaa arvioida kriittisesti tutkimustiedon käytettävyyttä, soveltamismahdollisuuksia ja näytön astetta osana kliinistä päätöksentekoa.
	Osaa arvioida eri arviointi- ja kuntoutusmenetelmien tutkimuksen näytön astetta ja teoreettisen perustan uskottavuutta.
3. YDINOSAAMISALUE	EETTISYYS JA LAINSÄÄDÄNTÖ
Määritelmä:	Hyvä tiedollinen perusta sosiaali- ja terveydenhuollosta, puheterapiaa koskevasta lainsäädännöstä ja eettisistä ohjeista sekä toiminta näiden mukaisesti.
	Ymmärtää asiakaslähtöisyyden käsitteen ja osaa toimia sen keskeisten periaatteiden mukaan. Ymmärtää, että puheterapeutin toiminnassa kaikkein pysyvintä on asiakkaan edun korostaminen sekä asiakkaan mahdollisimman hyvän ja itsenäisen toimintakyvyn edistäminen. Osaa noudattaa työssään yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita (Oikeusministeriö ¹) siten, miten ne on perustuslaissa määritelty.

1 Oikeusministeriö, <https://yhdenvertaisuus.fi/etusivu>

	Osaa toimia puheterapeutin työtä ohjaavan lainsäädännön ja eettisten ohjeiden (SPTL ² , ETENE ³ ja TENK ⁴) mukaisesti. Näihin liittyvä tarkempi yksilöinti ks. taulukon lopussa kohta A.
	Tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteen sekä sen yleisiä toimintaperiaatteita ja palvelutuotantoa.
	Osaa työskennellä asiakastyössä luottamuksellisesti ja vastuullisesti sekä salassapitovelvollisuutta noudattaen. Osaa noudattaa sosiaalisen median käytössä samoja eettisiä periaatteita, joita hän noudattaa työssään muutenkin.
	Osaa toimia huomioiden potilas- ja työturvallisuuden. Näihin liittyvä tarkempi yksilöinti ks. taulukon lopussa kohta B.
	Osaa pitää kiinni henkilökohtaisista ja ammatillisista rajoista asiakastyössä.
	Osaa toimia ammatillisesti ristiriitatilanteissa ja tunnistessaan taitamatonta tai epäeettistä toimintaa asiakastyössä.
4. YDINOSAAMISALUE	VUOROVAIKUTUS- JA VIESTINTÄTAIDOT
Määritelmä:	Asiakaslähtöinen ja ammatillinen vuorovaikutus. Tarkoituksenmukainen vuorovaikutustaitojen sekä puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen hallinta asiakastyössä sekä muussa ammatillisessa vuorovaikutuksessa.
	Osaa tietoisesti käyttää vuorovaikutustaitojaan rakentavasti, kunnioittavasti ja yhteistyötä vahvistavasti.
	Osaa ottaa huomioon asiakkaan erityispiirteet vuorovaikutuksessa ja tukea asiakasta tasavertaiseen kommunikointiin sekä hyödyntää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikointikeinoja.
	Osaa soveltaa erilaisia keinoja luodakseen hyvän ja luottamuksellisen terapiasuhteen asiakkaaseen.
	Osaa kertoa asiakkaalle ja hänen lähi-ihmisilleen ymmärrettävästi puheterapeutin arvioinnin tuloksista ja kuntoutuksen mahdollisuuksista ja toteutuksesta.
	Osaa kuvata asiakkaan toimintakykyä suullisesti ja kirjallisesti. Näihin liittyvä tarkempi yksilöinti ks. taulukon lopussa kohta C.
	Osaa käyttää logopedian peruskäsitteitä ja -termejä asianmukaisesti tilanteeseen sopivalla tavalla.
	Osaa viestiä ammattimaisesti ja rakentavasti oman ammattikuntansa kesken sekä yhteistyössä eri ammattiryhmien ja sidosryhmien kanssa.
	Osaa tuoda tietonsa ja taitonsa työyhteisön käyttöön.
	Tunnistaa vahvuuksia ja kehittämistarpeita omassa viestintätäyttyössään.
	Osaa vastaanottaa ammattimaisesti monenlaista palautetta työssään ja työyhteisössään.

2 SPTL, Suomen puheterapeuttiliitto, <https://puheterapeuttiliitto.fi/>

3 ETENE, Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta, <https://etene.fi/etusivu>

4 TENK, Tutkimuseettinen neuvottelukunta <https://www.tenk.fi/>

	Osaa vastata asiakkaan tunnetiloihin ammattimaisesti ja pohtia omia työssä syntyviä tunteitaan rakentavasti.
	Osaa toimia monikielisissä ja monikulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa. Osaa tunnistaa oman kielitaitonsa sekä kulttuurin tuntemuksensa rajat ja osaa hakea tukea tarvittaessa (esim. tulkin palvelut).
	Osaa konsultoida muita ammattihenkilöitä tarvittaessa ja vastata itselle esitettyihin konsultaatiopyyntöihin.
	Osallistuu aktiivisesti ammatilliseen yhteistyöhön.
5. YDINOSAAMISALUE	ARVIOINTI, KLIINISEN TIEDON KOKOAMINEN JA NIISTÄ TEHTÄVÄT JOHTOPÄÄTÖKSET
Määritelmä:	Taito hyödyntää ajantasaista tieteellistä näyttöä, teoreettisia viitekehyksiä, hoitosuosituksia sekä yleisesti hyväksytyjä ja perusteltuja kliinisiä käytäntöjä arvioinnissa, kliinisen tiedon kokoamisessa ja johtopäätöksissä.
	Osaa hyödyntää ajantasaista tieteellistä näyttöä, hoitosuosituksia sekä yleisesti hyväksytyjä ja perusteltuja kliinisiä käytäntöjä arviointityössään.
	Osaa arvioida asiakkaan tilannetta ja toimintakykyä kattavasti soveltaen esimerkiksi ICF-viitekehystä.
	Osaa kerätä olennaista tietoa haastatteleamalla asiakasta sekä hänen toimintaympäristönsä ihmisiä.
	Osaa kerätä olennaista tietoa havainnoimalla asiakasta ja hänen toimintakykyänsä tarpeellisissa toimintaympäristöissä.
	Osaa hakea puheterapeuttisen arvioinnin toteuttamisen kannalta tarpeellista tietoa potilastietojärjestelmästä/muilta asiakasta hoitaneilta tahoilta.
	Osaa kerätä olennaista tietoa käyttämällä perusteltuja testaus- ja arviointimenetelmiä.
	Osaa analysoida ja tulkita kerättyä tietoa objektiivisesti ja kriittisesti ja tehdä perusteltuja johtopäätöksiä asiakkaan tilanteeseen liittyen.
	Osaa ohjata asiakkaan tarvittaviin lisätutkimuksiin tilanteen selvittämiseksi.
	Osaa arvioida kuntoutuksen aloittamista ja jatkamista suhteessa asiakkaan/perheen voimavaroihin, elämäntilanteeseen ja muihin mahdollisiin kuntoutuksiin.
6. YDINOSAAMISALUE	PUHETERAPEUTTISEN KUNTOUTUKSEN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA SEURANTA
Määritelmä:	Taito hyödyntää ajantasaista tieteellistä näyttöä, teoreettisia viitekehyksiä, hoitosuosituksia sekä yleisesti hyväksytyjä ja perusteltuja kliinisiä käytäntöjä puheterapeuttisen kuntoutuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja vaikuttavuuden seurannassa.
	Osaa hyödyntää ajantasaista tieteellistä näyttöä, hoitosuosituksia sekä yleisesti hyväksytyjä ja perusteltuja kliinisiä käytäntöjä kuntoutustyössään ja muissa interventioissaan.

	Osaa tunnistaa ja perustella selkeästi asiakkaan puheterapian tarpeen tehdyn arvion perusteella sekä suunnitella kuntoutuksen tavoitteet esimerkiksi ICF-kehystä hyödyntäen yhdessä asiakkaan ja hänen lähiympäristönsä kanssa, puheterapeuttisen kuntoutuksen moninaiset muodot huomioiden.
	Osaa suunnitella kuntoutuksen tavoitteen toimintakykyä parantavaksi, kompensoivaksi ja/tai ylläpitäväksi sekä asiakkaan hyvää elämänlaatua edistäväksi tai ylläpitäväksi. Näihin liittyvä tarkempi yksilöinti ks. taulukon lopussa kohta D.
	Osaa suunnitella asiakkaan yksilöllisen kuntoutuksen ja kuntoutusmateriaalin huomioiden asiakkaan (ja hänen ympäristönsä) tarpeen, toimintakyvyn, käytettävissä olevat resurssit (esim. jakson kesto, käyntikerrat) sekä tekijät, jotka voivat olla esteenä kuntoutuksen vaikuttavuudelle.
	Osaa kuntouttaa kuntoutussuunnitelman mukaisesti ja valita tilanteeseen sopivat keinot sekä välineet.
	Osaa arvioida kuntoutuksen vaikuttavuutta analyttisesti ja tarvittaessa muokata toimintaa.
7. YDINOSAAMISALUE	YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS
Määritelmä:	Hyvä tietoperusta yhteiskunnallisen vaikuttamisen merkityksestä puheterapeuttien asiakaskunnalle sekä valmius toimia tilanteissa, joissa puheterapiapalvelut eivät toteudu tarkoituksenmukaisesti.
	Osaa soveltaa logopedian alaan liittyviä toimintakyvyn ja elämänlaadun edistämisen keinoja yksilö-, ryhmä- ja väestötasolla ja viedä tietoa toimintaympäristöönsä.
	Ymmärtää logopedisten häiriöiden ennaltaehkäisyn merkityksen.
	Ymmärtää tiedottamisen ja kouluttamisen merkityksen sille, että puheterapiasta ja sen mahdollisuuksista ollaan tietoisia.
	Ymmärtää, että puheterapiaa tulee kehittää osana muuta terveydenhuoltoa ja että kehittämisessä pitää huomioida ympäröivä yhteiskunta sekä siinä tapahtuvat muutokset.
	Osaa tunnistaa ja tuoda esille tilanteet, jossa puheterapian resurssit ovat riittämättömät puheterapian asiakkaiden yksilöllisestä näkökulmasta, laajemmin palveluiden järjestämisen kannalta tai puheterapian tarvitsijan etu ei jostain muusta syystä toteudu.
8. YDINOSAAMISALUE	ASIAANTUNTIJUUS JA OMAN AMMATTITAIIDON YLLÄPITO
Määritelmä:	Hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta oman asiantuntijuuden ja ammattitaidon arvioinnista, ylläpidosta ja kehittämisestä.
	Seuraa kansallisia ja kansainvälisiä muutoksia jotka vaikuttavat oman alan kehitykseen.
	Seuraa aktiivisesti ja osaa arvioida kriittisesti oman tieteenalan ja profession kehitystä ja pystyy osallistumaan siihen. Päivittää omaa osaamistaan tämän kehityksen mukaisesti.
	Hallitsee erilaisia keinoja ylläpitää ja kehittää ammattitaitoa mm. hankkimalla ammatillista täydennys- ja lisäkoulutusta.
	Osaa arvioida omia ammatillisia vahvuuksiaan sekä muodostaa omia oppimistavoitteita ammatillisen osaamisen kehittämiseksi.

9. YDINOSAAMISALUE	OMAN TYÖN JOHTAMINEN
Määritelmä:	Hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta oman työn johtamisesta.
	Tunnistaa puheterapeuttina erilaiset roolinsa sekä omassa työssään että laajemman työyhteisön jäsenenä, esim. kuntouttajana, asiantuntijakonsulttina, kouluttajana, ohjaajana, tutkijana jne.
	Tunnistaa keinoja hallita ajankäyttöä ja osaa suhteuttaa omaa ajankäyttöään niin, että se on tasapainossa työn ja työn ulkopuolisen elämän välillä.
	Osaa arvioida omaa työmäärää ja suhteuttaa sen käytettävissä oleviin resursseihin sekä priorisoida tehtäviä tarvittaessa.
	Ymmärtää oman vastuunsa resurssien oikeasta ja oikeudenmukaisesta käytöstä kestävä kehityksen ⁵ näkökulmat huomioiden.
	Ymmärtää, että on tärkeää tunnistaa oman osaamisen ja voimavarojen rajat asiakastyössä. Näihin liittyvä tarkempi yksilöinti ks. taulukon lopussa kohta E.

5 Mitä on kestävä kehitys/ Valtioneuvoston kanslia, <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys>

A	Tarkentava taso
	Ydinosaamisalue 3:n kohtaan ”Osaa toimia puheterapeutin työtä ohjaavan lainsäädännön ja eettisten ohjeiden (SPTL1, ETENE2 ja TENK3) mukaisesti.”
	<ul style="list-style-type: none"> • Puheterapeutin tärkein tehtävä on edistää kaikissa toimissaan asiakkaan mahdollisimman itsenäistä ja hyvää toimintakykyä. • Puheterapeutti kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta. Hän on tietoinen, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista säädetään lainsäädännössä. Puheterapeutti antaa asiakkaalleen tietoa asiakkaan päätöksentekoa varten. • Puheterapeutti mukauttaa viestintäänsä asiakkaalleen soveltuvaksi. Puheterapeutti varmistaa, että asiakas on ymmärtänyt ja saa ilmaistua tahtonsa omien mahdollisuuksiensa puitteissa. • Puheterapeutti toteuttaa työtänsä parhaan käytettävissä olevan vaikuttavuustiedon ja yleisesti hyväksytyjen kliinisten käytänteiden mukaisesti. Hän ylläpitää jatkuvasti omaa ammattitaitoaan. • Puheterapeutti tunnistaa oman osaamisensa ja voimavarojensa rajat. • Puheterapian päätöksenteon tulee perustua aina yksilölliseen tarveharkintaan. • Puheterapeutti arvioi objektiivisesti ja realistisesti asiakkaan toimintakykyä ja kuntoutumisen mahdollisuuksia. Hän huomioi asiakkaan tarpeet ja voimavarat sekä suunnittelee kuntoutuksen tavoitteet ja toteutuksen yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiympäristönsä kanssa. • Puheterapeutti huolehtii salassapitovelvollisuudesta siten, kuin laissa siitä säädetään. Puheterapeutti on tietoinen käyttämiensä teknisten ratkaisujen tietoturvallisuudesta. • Puheterapeutti dokumentoi työtänsä sen mukaan, mitä potilasasiakirjoista laissa ja kansallisesti sovitussa ohjeissa säädetään. Dokumentointi turvaa sekä asiakkaan että puheterapeutin oikeuksia. • Puheterapeutti käyttää olemassa olevat resurssit vastuullisesti. Mikäli puheterapian resurssit ovat puheterapian asiakkaiden yksilöllisestä näkökulmasta tai laajemmin palveluiden järjestämisen kannalta riittämättömät, puheterapeutin velvollisuutena on tehdä tämä tiedäväksi logopediseen tietoon ja ammatilliseen osaamiseen perustuen. • Yrittäjän asemassa toimiessaan puheterapeutti tiedostaa yrittäjyyteen liittyvät vastuut ja veloitteet. Hän ei tavoittele perusteetonta taloudellista hyötyä. • Puheterapeutti edistää tieteellistä tutkimusta. Tutkijana toimiessaan hän noudattaa hyviä tieteellisiä käytäntöjä ja Helsingin julistuksen periaatteita. • Puheterapeutti osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja edistää kannanotoissaan ja toiminnallaan puheterapian asiakkaiden ja puheterapeuttien asemaa. • Opiskelijan toimiessa puheterapeutin tehtävässä vastuu asiakkaista on aina laillistetulla puheterapeutilla, joka ohjaa ja tarvittaessa puuttuu opiskelijan toimintaan. Opiskelijan on oltava tietoinen oman osaamisensa ja voimavarojensa rajoista. • Puheterapeutti kunnioittaa muiden puheterapeuttien ja ammattihenkilöiden ammattitaitoa. Kollegiaalisuus ei ylitä kuitenkaan asiakkaan oikeuksia tai etua.

B	Tarkentava taso
	Ydiosaamisalue 3:n kohtaan ”Osaa toimia huomioiden potilas- ja työturvallisuuden.”
	<ul style="list-style-type: none"> • Osaa toimia vastaanottotoiminnan yhteydessä ilmenevissä hätätilanteissa sekä osaa luoda ennakoivan ja toteutettavissa olevan toimintamallin mahdollisten hätätilanteiden varalle. • Osaa toteuttaa potilasturvallisuutta käytännön työssä, raportoida vaaratilanteista ja potilasvahinkotilanteista sekä osaa käsitellä niitä rakentavasti.
C	Tarkentava taso
	Ydiosaamisalue 4:n kohtaan ”Osaa kuvata asiakkaan toimintakykyä suullisesti ja kirjallisesti.”
	<ul style="list-style-type: none"> • Tietää rakenteisen kirjaamisen perusteet ja osaa käyttää sitä. • Osaa analysoida ja kuvata asiakkaan toimintakykyä monipuolisesti, kuten esimerkiksi ICF-viitekehyksen mukaisesti. • Osaa koostaa ja kirjoittaa asiakkaaseen liittyviä tekstejä ammattikunnan yhteneväisten käytäntöjen ja työnantajan ohjeistuksen mukaisesti.
D	Tarkentava taso
	Ydiosaamisalue 6:n kohtaan ”Osaa suunnitella kuntoutuksen tavoitteen toimintakykyä parantavaksi, kompensoivaksi ja/tai ylläpitäväksi sekä asiakkaan hyvää elämänlaatua edistäväksi tai ylläpitäväksi.”
	Kuntoutuksen muotoja voivat olla esim. ohjaus, yksilökuntoutus, ryhmäkuntoutus, yhteisöpohjainen kuntoutus.
E	Tarkentava taso
	Ydiosaamisalue 9:n kohtaan ”Ymmärtää, että on tärkeää tunnistaa oman osaamisen ja voimavarojen rajat asiakastyössä.”
	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnistaa työohjauksen tarpeen ja hakeutuu ohjaukseen • Huolehtii omasta työkyvystään • Osaa hyödyntää esimiehen ja työterveyden tukea, mikäli tunnistaa haasteita työn sisältöjen tai määrän hallinnassa.